

LEVÉLSZEKRÉNY.

Divatképek a falon. Nem ősrégi, de mindenesetre régi divat divatképekkel ékesíteni a falat. Minthogy a divatképek divata nálunk kereken száz esztendő, leszámítva az 1790-es évek néhány divatképét (*Hadi és Más Nev. Tört.*) nem állíthatjuk, hogy régebbi őseink, mondjuk ősapáink és vakapáink már divatképekkel tették változatossá és szórakoztatóvá egyes helyiségeiket. Ez az utóbbi szokás, felékesíteni a mellékhelyiséget, csak oly régi, mint a divatképek divata. Kereken százesztendő. És ezt a divatot a múlt század közepének divatlapjai sínylették meg. Szegény *Társalkodó, Regélő, Honművész, Honderű, Közlemények, Eletképek, Pesti Divatlap, Iris, Spiegel* stb. mind elkezdte szenvedését megcsonkíttatása miatt megjelenése után egy-két évvel, amikor divatképei kimentek a divatból és átadták helyüket új divatképeknek. — A mai divatképeknek, ha elévülnek, ugyanaz a sorsuk, mint a száz év előttieknek. A százéves divatképek, (amelyek színes litográfiák, vagy kézzel színezett réz-, acélmetszetek) azonban már karriert csináltak: előkelő úri lakások női boudoirjainak falait ékesítik. Ma már pénzre érnek. Ha nem is sokat, de mindenesetre árucikkek és már nem kerülnek — a mellékhelyiségbe. Az új, egy-kétéves divatképek még makulaturának sem érnek semmit, a régiek azonban az utolsó évtizedekben már keresett cikkek voltak a piacon. Különösen gondos őrzésben részesítendőek a divatképes-lapok, különben úgy járhatunk, mint az egyik nagy külföldi könyvtár, amelynek már összes divatképei eltűntek a divatlapokból. TR. Z.

A betyár arcképe. A közönség sokszor fordul a könyvtárhoz az azzal a kéréssel, hogy olyan munkát adjon kezébe, amelyben egy-egy híres ember, fontos személyiség arcképét is megtalálja. Úgy tudjuk, hogy éppen egyik nagy könyvtárunkban nem régen RÓZSA SÁNDOR arcképe iránt érdeklődött egy kutató. Nem dönthetjük el, vajjon űlt-e modellt valaha a világ-hírű alföldi haramia, vagy állt-e életében egyszer daguerreotype-masina előtt. De folyóiratokban, vagy füzetes regények fedelén megjelent képmásainak hitelességébe vetett hitünket erősen megrendíti FRANKENBURG ADOLF emlékiratainak egyik fejezete (Bécsi élményeim II. kiad. Sopron, 1883. 2. köt. 71. l.). Ezt írja FRANKENBURG: „Ágai Adolf megírta Rózsa Sándor biográfiáját egy troppai német kalendáriumba s ahhoz arcképet is küldött. Ez arcképnek mulatságos históriája volt. A Vasárnapi Újság ugyanis kiadta gróf Károlyi György egyik gúlyásának a képét, aki akkor a londoni vagy párizsi (nem tudom már melyik) köztárlaton őrizte a gazdája címeres marháit. Ezt a képet Ágai lemásolta, a gatyája korcába bele-

dugdosott vagy hat pisztolyt, a kezébe karikás helyett duplacsövű puskát nyomott, s a becsületes Fodor Pista — vagy minek hitták — csakugyan mint a hírheft magyar zsványfőnök jelent meg; amit a troppai kiadó fényesen honorált is.“

A szelíd gulyás képéből a vándorló illusztráció segítségével marcona betyár lett. Hasonló esetek a jelenben is előfordulnak, természetesen nem a nagyobbigényű képes folyóiratok hasábjain. A történettudomány művelőit nem szükséges óvatosságra inteni; a hiteles illusztrációk megválogatásának szabályai ismeretesek. (V. ö. VAYER LAJOS: *A történeti művek illusztrálása*. Budapest, 1938.) Nem árt azonban, ha a könyvtáros is állandóan szemé előtt tartja felvilágosítások adásánál az illusztrációk létrejöttének ezerféle lehetőségét.

D. B.

Gulyás Pál most megjelent nagy kiadványában, a „Bibliotheca Joannis Sambuci, — Sámbooky János könyvtára, Budapest, 1941“ című művében ezt írja: „Eredeti elgondolásunk az volt, hogy a valóban nagy fontosságú jegyzéket, amely a magyar tudománytörténet és bibliofília egyik elsőrangú emlékének bizonyult, ha másként nem megy, a *Magyar Könyvszemlé*-ben fogjuk részletekben kiadni s majd mint különnyomatot a M. Nemz. Múzeum Orsz. Széchényi-Könyvtára kiadványaként közrebocsátani. Sajnos, mire munkámmal elkészültem, a *Magyar Könyvszemle*, mint a könyvtár kiadványa megszűnt s az új érdekeltség, mely a nagymultú folyóiratot nagyrészt más célok szolgálatába állította, előre elvágta az útját ennek a megoldásnak, amikor csekélységemet is felszólítva — közreműködésre, ezt a megszorítással tette, hogy egy nyomtatott ívnél nagyobb terjedelmű dolgozatot tőlem nem hajlandó közölni.“ A továbbiakban elmondja, hol mindenütt próbálkozott még — sikertelenül — e XVI. századbeli könyvtárjegyzék kiadásával (119—120 l.).

GULYÁS PÁL panaszával szemben meg kell jegyeznünk a következőket: 1. amikor a *Magyar Könyvszemle* 1937-ben, kétévi szünetelés után újra indult, „mint a [Széchényi]-Könyvtár kiadványa“ nem szűnt meg. Ez az azóta megjelent kötetek címlapjáról és borítékáról minden kétséget kizáró módon megállapítható. — 2. Új érdekeltség? A jogi helyzet az, hogy a *Magyar Könyvszemle* fenntartásához hozzájárulnak, helyesebben, bizonyos számú ívek előállításának költségeit vállalják azok a nagyobb könyvtárak, amelyek könyvészeti folyóiratnak magyar nyelven való megjelenését s a könyvtudomány fejlesztését szükségesnek tartják. Hozzájárulásuk azt jelenti, hogy az ő költségükön előállított ívek az ő tisztviselőik által írt értekezések és cikkek számára állanak elsősorban rendelkezésre. A kiadótulajdonos — mint ezelőtt is — változatlanul a Széchényi-Könyvtár. — 3. Bibliográfiákat, könyvjegyzékeket, szövegkiadásokat azonban a Szerkesztő-Bizottság, mely a fenntartáshoz hozzájáruló könyvtárak igazgatóiból alakult, a fenntartó könyvtárak tisztviselőitől sem közölthet. Ezt a közlési tilalmat a Szerkesztő-Bizottság a mult igen szomorú tapasztalatai alapján hozta. — 4. Jórészt ugyancsak a multak tapasztalatai alapján helyezkedett a Szerkesztő-Bizottság az újra induláskor arra az álláspontra, hogy egy ívnél nagyobb terjedelmű dolgoza-